

Nr 152

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändring av 6 § familjebidragsförordningen den 29 mars 1946 (nr 99); given Stockholms slott den 28 mars 1958.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till förordning om ändring av 6 § familjebidragsförordningen den 29 mars 1946 (nr 99).

GUSTAF ADOLF

Sven Andersson

Propositionens huvudsakliga innehåll

Med hänsyn till livsmedelskostnadernas stegring föreslås att maximibeloppen för familjepenning enligt 6 § familjebidragsförordningen skall höjas och för de olika kategorierna av familjemedlemmar utgöra sex kronor, tre kronor 60 öre och två kronor 40 öre för dag.

Förslag

till

**Förordning om ändring av 6 § familjebidragsförordningen
den 29 mars 1946 (nr 99)**

Härigenom förordnas att 6 § familjebidragsförordningen den 29 mars 1946¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Gällande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

6 §.

Familjepenning utgår — — —
för dag:

Familjepenning utgår — — —
för dag:

	Kronor
1) För hustru — — — 16 år	5: 50
2) För annan — — — under 1)	3: 30
3) För annan — — — under 1)	2: 20

När synnerliga skäl därtill äro må efter särskilt medgivande, enligt vad i 39 § stadgas, familjepenning för värnpliktigs moder, som förestår hans hem, utgå med högst 5 kronor 50 öre för dag, oaktat den värnpliktige icke har hemmavarande familjemedlem under 16 år.

	Kronor
1) För hustru — — — 16 år	6: —
2) För annan — — — under 1)	3: 60
3) För annan — — — under 1)	2: 40

När synnerliga skäl därtill äro må efter särskilt medgivande, enligt vad i 39 § stadgas, familjepenning för värnpliktigs moder, som förestår hans hem, utgå med högst 6 kronor för dag oaktat den värnpliktige icke har hemmavarande familjemedlem under 16 år.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1958.

¹ Senaste lydelse, se SFS 1956:28.

*Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 28 mars 1958.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, KJELLIN, JOHANSSON.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Sven Andersson, anmäler efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet fråga om ändring i familjebidragsförordningen och anför därvid följande.

Försvarets socialbyrå har i skrivelse den 25 oktober 1957 framlagt förslag till förhöjning av familjepeningens maximibelopp. Över förslaget har efter remiss yttranden avgivits av överbefälhavaren, försvarets civilförvaltning, socialstyrelsen, statskontoret och 1954 års värnpliktsavlöningsutredning.

Gällande bestämmelser m. m.

Enligt såväl den numera upphävda 1942 års krigsfamiljebidragsförordning (SFS 1942:521) som 1946 års familjebidragsförordning i dess ursprungliga lydelse utgick familjepening med högst de belopp för dag som framgår av följande tablå.

	1	2	3
Ortsgrupp	För hustru och frånskild hustru ävensom — därest värnpliktig icke sammanlever med hustru eller hustrun, med vilken han sammanlever, är arbetsoförmögen — för annan familjemedlem, som förestår hemmet åt värnpliktig med hemmavarande familjemedlem under 16 år	För annan familjemedlem över 16 år än som avses i kol. 1	För annan familjemedlem under 16 år än som avses i kol. 1
	kronor	kronor	kronor
I.....	2: 75	1: 40	1: 10
II.....	3: —	1: 65	1: 20
III.....	3: 25	1: 90	1: 30

Familjepeningens maximibelopp har sedermera höjts ett flertal gånger med hänsyn till livsmedelskostnadernas stegring.

Sålunda framlades genom propositionen 1950:146 förslag om upphävande av dyrortsgrupperingen för familjepenningen och om vissa höjningar av familjepenningens maximibelopp. Förslaget, som avsåg endast en provisorisk reglering för budgetåret 1950/51, bifölls av riksdagen (skr. nr 240).

Genom propositionen 1951:17 föreslogs, bland annat, ett definitivt slopande av dyrortsgrupperingen och en ytterligare höjning av familjepenningens maximibelopp. Propositionen bifölls av riksdagen i de delar, varom här är fråga (skr. nr 60).

I propositionen 1952:19 föreslogs att maximibeloppen för de olika familjemedlemmarna skulle bestämmas till fyra kronor 50 öre, två kronor 60 öre och en krona 80 öre för dag. Under behandlingen av propositionen förordade andra lagutskottet (utl. nr 3), att maximibeloppen skulle fastställas till fyra kronor 60 öre, två kronor 70 öre respektive en krona 85 öre för dag, vilket innebar en viss avrundning uppåt. Utskottets förslag bifölls av riksdagen (skr. nr 17).

I propositionen 1953:21 föreslogs bland annat, att maximibeloppen skulle höjas till fem, tre respektive två kronor för dag. Propositionen bifölls av riksdagen (skr. nr 38).

Slutligen föreslogs i proposition den 13 januari 1956 (nr 34), att maximibeloppen för familjepenning skulle höjas med 10 procent och för de olika kategorierna av familjemedlemmar utgöra fem kronor 50 öre, tre kronor 30 öre och två kronor 20 öre för dag. Förslaget grundade sig på att den senaste regleringen av maximibeloppen skett på grundval av livsmedelskostnadsindex för september 1952, vilket utgjorde 139, samt att indextalet för livsmedel, avseende november 1955, utgjorde 151. Riksdagen biföll propositionen (skr. nr 63). I överensstämmelse härmed erhöll 6 § familjebidragsförordningen ny lydelse enligt förordning, som den 17 februari 1956 (nr 28) utfärdades angående ändring i familjebidragsförordningen.

De ändrade reglerna, vilka trädde i kraft den 1 mars 1956, gäller alltså jämt.

I anslutning härtill må framhållas att socialbyrån i skrivelse den 16 oktober 1956 hemställde om en ytterligare höjning av maximibeloppen för familjepenning till sex kronor, tre kronor 60 öre och två kronor 40 öre för dag för de skilda grupper av familjemedlemmar som anges i 6 § familjebidragsförordningen. Som motiv för uppräknings av maximibeloppen åberopade socialbyrån främst den allmänna standardhöjningen inom landet. Rörande socialbyråns förslag anförde min företrädare i ämbetet vid anmälan till 1957 års statsverksproposition (bil. 6, s. 67), att det i och för sig kunde vara önskvärt att en standardhöjning möjliggjordes även inom förevarande område men att utrymme för den merkostnad, som en höjning av familjepenningens maximibelopp komme att medföra, icke funnes inom den begränsade ramen för försvarsutgifterna under budgetåret 1957/58.

Socialbyråns förslag

Socialbyrån erinrar om att andra lagutskottet i sitt av riksdagen sedermera godkända utlåtande nr 6 år 1957 i anledning av i ämnet väckta motioner förklarat sig anse, att frågan om eventuella ändringar av familjebidragförmånerna borde anstå tills vidare i avvaktan på de rön och förslag med avseende å hithörande spörsmål, som komme att redovisas av 1954 års värnpliktsavlöningsutredning. Socialbyrån anser emellertid icke sannolikt, att utredningen i fråga om familjebidragssystemet skall kunna framställa något förslag, som hinner underställas 1958 års riksdag. Med hänsyn härtill och till den eftersläpning i förhållande till livsmedelskostnaderna, som enligt byrån nu kännetecknar familjepenningsbeloppen, upprepar byrån sitt förenämnda förslag av den 16 oktober 1956 om höjning av maximibeloppen för familjepeningen.

Socialbyrån anför vidare bl. a.: Det nämnda förslaget innebar, att maximibeloppen borde fastställas till respektive sex kronor, tre kronor 60 öre och två kronor 40 öre. Den sålunda förordade förhöjningen har emellertid icke full täckning i indextalet för livsmedel i konsumentprisindex. Detta tal utgjorde i september 1957 158 efter att under närmast föregående månader ha utgjort 156, 158 respektive 157. I fråga om de skäl och synpunkter, vilka talar för den föreslagna höjningen, vill byrån hänvisa till framställningen den 16 oktober 1956 och till de motioner i ämnet, vilka förelades 1957 års riksdag. Byrån vill därutöver framhålla, att familjepeningen är avsedd att täcka icke blott direkta livsmedelskostnader utan även andra hushållsutgifter. Beträffande posten bränsle och lyse i konsumentprisindex gäller, att indextalet från 1953 års medeltal till september 1957 stigit från 129 till 163, d. v. s. med i avrundat tal 26 procent. Med hänsynstagande härtill liksom till prisutvecklingen i övrigt synes den av byrån förordade höjningen av familjepeningen väl befogad. Byrån anser, att höjningen bör träda i kraft den 1 april 1958.

Yttranden

Förslaget om höjning av familjepennings maximibelopp har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av samtliga remissmyndigheter utom statskontoret, därvid *värnpliktsavlöningsutredningen* bland annat förklarat, att den föreslagna höjningen icke kan väntas föregripa resultatet av utredningens arbete.

Socialstyrelsen anför bland annat: Om familjepeningen höjes i takt med stegringen av de viktigaste hushållsutgifterna begränsas behovet av komplettering med socialhjälp till undantagsfall. Såvitt styrelsen kunnat bedöma ligger de föreslagna höjda familjepenningsbeloppen ungefärligen i nivå med de normalbelopp — exklusive hyreskostnader — från vilka man för närvarande i de större städerna utgår vid bedömningen av behovet av socialhjälp. Ett indextal för hushållsutgifter inkluderande förutom livs-

medel vissa mindre andelar av varugrupperna bränsle och lyse samt diverse visar en ökning år 1953—september 1957 av drygt 16 procent. Styrelsen vill vidare i detta sammanhang erinra om att värdet av fri kost i skatttabellerna för beräkning av preliminär A-skatt under här ifrågakarande period höjts avsevärt mera än nyssnämnda 16 procent. Beskattningsvärdena är givetvis avsedda att avspegla icke blott prisstegringar utan även den fortgående standardhöjningen.

Statskontoret erinrar om andra lagutskottets av socialbyrån berörda utlåtande, vari utskottet, med hänsynstagande bland annat till att livsmedelskostnadsindex för januari 1957 utgjorde 156, icke funnit den stegring av livsmedelskostnaderna, som inträtt efter 1956 års höjning av familjepennings maximibelopp, i och för sig motivera att en ytterligare höjning då skedde. Statskontoret anför vidare bland annat.

Då stegringen av livsmedelskostnadsindex från 156 för januari 1957 till 158 för september 1957 innebär en ökning av endast 1,3 procent, kan statskontoret för sin del icke finna tillräckliga skäl föreligga till frångående av den av statsmakterna senast intagna ståndpunkten till ifrågakarande spörsmål. I detta sammanhang må framhållas, att, därest maximibeloppen skulle uppräknas under hänsynstagande till den sedan december 1955 inträdda ökningen av livsmedelspriserna ävensom till den av socialbyrån omförmälda stegringen av index beträffande bränsle och lyse, den sammanlagda förbättringen av bidragsförmånerna för en normalfamilj (hustru och ett barn) torde komma att uppgå till i runt tal 10 kronor per månad.

Departementschefen

Familjepennings maximibelopp har höjts under ettvar av åren 1950—1953 och år 1956. Höjningarna har varje gång motiverats med stegringen av livsmedelskostnaderna.

Den senaste regleringen av maximibeloppen skedde på grundval av livsmedelskostnadsindex för november 1955, vilket utgjorde 151. Försvarets socialbyrå föreslår nu att maximibeloppen uppräknas med hänsyn bland annat till den eftersläpning i förhållande till livsmedelskostnaderna som kännetecknar familjepenningsbeloppen. Förslaget har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av samtliga remissmyndigheter utom statskontoret.

Med hänsyn till stegringen av livsmedelskostnaderna anser jag det skäligt, att familjepennings maximibelopp höjes. Vål har värnpliktsavlöningsutredningen i uppdrag att företaga en allmän översyn av de nuvarande familjebidragsbestämmelserna, och utredningen skall i enlighet med uttalande av riksdagen bedrivas med största skyndsamhet. Jag finner det emellertid angeläget, att de förändringar i familjepennings maximibelopp som föranledes av de höjda livsmedelspriserna genomföres redan från och med nästa budgetår.

Den av socialbyrån föreslagna höjningen av familjepennings maximibelopp har under nuvarande förhållanden i det närmaste täckning i index-

talet för livsmedel i konsumentprisindex. Det senast framräknade index-talet för livsmedel, avseende februari 1958, utgör nämligen 163. Jämförelse-vis må nämnas att indextalet för januari 1958 uppgick till 162. Höjningen av livsmedelskostnadsindex från 151 till 163 innebär en ökning med omkring 7,9 procent. Om de nu gällande familjepenningsbeloppen höjes i motsvarande mån erhålles beloppen fem kronor 93 öre, tre kronor 56 öre och två kronor 37 öre. Av praktiska skäl bör angivna belopp lämpligen avrundas uppåt. Jag föreslår alltså, att familjepennings beloppet höjes till respektive sex kronor, tre kronor 60 öre och två kronor 40 öre.

De nya bestämmelserna bör träda i kraft den 1 juli 1958.

Med utgångspunkt i uppgifter, som socialbyrån lämnat om familjepennings andel i de totala familjebidragskostnaderna, kan den av mig föreslagna höjningen av familjepennings beloppet beräknas medföra en ökning av de totala familjebidragskostnaderna med omkring sex procent. Detta skulle medföra en utgiftsökning av omkring 1 900 000 kronor. Sagda utgiftsökning har beaktats i propositionen nr 110 angående vissa organisations- och anslagsfrågor rörande försvaret vid beräkandet av vederbörliga anslag till familjebidrag.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att antaga upprättat förslag till *förordning om ändring av 6 § familjebidragsförordningen den 29 mars 1946 (nr 99)*.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

A. Broberg
